„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
за 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
за четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
за 1 месец . . . . . 25 нов.
за четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Приопћено“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 199. У НОВОМ САДУ У СРЕДУ 22. ДЕЦЕМБРА 1899. ГОДИНА XXXIV.

Какав се спрема Божић у Босни и Херцеговини?

У Босни и Херцеговини је необично зло стање. Зло у свему, а нарочито зло по српску православну цркву. На многим местима ће наша браћа провести божићне празнике без литургије; многи и многи сарањују се још увек без свештеника, а деца остају некрштена.

И то је баш код оних, који су сваког часа готови и умрети за веру своју!

Овакво стање било је необично тешко изазвати. А оно је изазвано. И изазвано је тако, што су у многим општинама смењене редовне управе, те именовани комесари, да они управљају. И против сваког старог обичаја, што су га и Турци поштовали, не дају општинама да бирају свештенике. Него баш најбољим општинама намећу свештенике, који раде против своје паства, раде против интереса српског. Зато их народ не признаје и служи се у својој борби крајњим средствима.

Јасно је, да се од стране данашње босанске управе намерно чини све, да се Срби у Босни и Херцеговини потисну. И кад то знамо, није тешко провидети, да је хладним рачуном створен и овај покор у српској православној цркви.

Не само канони, него и државно искуство налаже: „Не треба ударати и стрмину народних обичаја. . .“ А народни обичај беше, да народ сам управља својом црквом.

Кад се тиче политичких слобода, што је сви народи уживају у данашњем веку, онда се каже: — Босански народ није још зрео за то. — Но кад се тиче и онаких народних права и слобода, што их је народ уживао вековима, онда нађу и за то повода, да му их одузму.

Српска виша хијерархија у Босни и Херцеговини стала је против народа и дала се употребити као маљ противу народних права. Заборавља да тиме сасеца дебло оног дрвета, на коме и сама почива.

Заиста ужас!

Какво је тамо очајно стање, показује најбоље допис, који нам је стигао из Лијевна и кога доносимо у свези са овим редовима.

Данао смо примили овај позив од пречасног проте Илије Билбије Граховског који заступа овдашњи протопрезвитерски уред.

Срп. православно протопрезвитеровање Љеванско.

Број 167.

Позив

за и. н. господу парохијане српске православне парохије љеванске.

Ради особитијех разлога, који се тичу народно-црквених ствари, а према наредби наше високе духовне власти, позивате се, благородни господине, да имадете доброту у 10 сахати прије подне у дворани српске православне црквено-школске општине присутни бити.

Српско православно протопрезвитеровање.

У Лијевну, 22. новембра 1899.

Протопрезвитер
Илија Билбија.

Дошли смо на горњи позив у школу. Ту нам је прото Илија Билбија у присутности владина комесара Самуела Божића порезника, представио лично попа Михајла Недимовића, да нам је владика истог за привременог пароха послао и да га примимо, док се наше црквено-школско питање не уреди. А то да јсмо дужни учинити по хришћанској дужности.

Коста Кујунџић, наш дични вођа, одговорио му је: Пречасни прото! Ми смо овде дошли на ваш позив, као нашега проте, али нисмо дошли да овде буде владин комесар. Прво нека се комесар владин између нас уклони, па ћемо онда о вјерским стварима говорити, пошто ми у нашим црквено-школским стварима не трпимо владина комесара, да се мјеша у наше црквено-школске ствари. Ако се не ће комесар уклонити, ми не ћемо ништа ни говорити и ми ћемо одавде ићи.

Тада је прото Илија рекао, да је он по наредби позвао комесара. На то је комесар примјетио: То ви правите неку тајну. Ми смо му одговорили, да ми у вјерским стварима никаквих тајни немамо, да је сваком хришћанину овде слободно доћи и слушати. Него се и ви одреците комесарства, па међу нама сједите. Комесар је на то из лукавства пристао, да ту међу нами није као комесар него као хришћанин.

И ми смо му допустили да сједи. Тада је отпочета расправа. Ми смо се позвали на нашу писмену „жељу“ од 22. августа 1899. састављену код проте Илије Билбије, којег смо молили, да пошаље у Сарајево владици. Данас нам је прота потврдио, да је послао и да је владика примио. У тој жељи стоји, да ми никаква свештеника без нашег избора по вајкадашњем обичају, примити не ћемо, нити ће нам икаквих обреда вршити, као што смо и данас казали. Но, како је владика у договору са Калајем и владом уз пркос то учинио и овог нам свештеника послао, те га ми примити не можемо.

Данас је Никола Љубоја позвао свештеника Илију Јакшића, који је заступао овдашњу удову парохију, да му дјете крсти. Но, не дође позвани, него нови попо Недимовић. На то му Никола рече: Ти ниси поп Илија, ја сам њега молио да дође. Ти ми дете крстити никад не ћеш.

Никола је по ново позвао попа Илију Јакшића и овај му је дјете крстио, но данас је већ поп Илија отишао у Грахово у своју парохију. Сад смо ми остали без икаква попа као овце без пастира Ми смо ону вечер одмах увиђели овог намет свештеника Недимовића, који је прећеран из Биограда и одма примљен у рељевску богословију. Тако је међу нас послао владика Мандић 1897. проту Давидовића, који је рушио црквене каноне, пак му је далматинска Шокица, која је живела са Радом Ракетићем, с ким је и данас невјенчата, кувала просфоре за службу божју у цркви. Данас не знам ко ће намет свештенику Недимовићу кувати просфоре. Ова женска која је кувала попу Илији Јакшићу, уз народ је и њему кувати не ће, а међу оно четорице, који не држе с народом достојне за кувати просфоре женске нема. Сад како ће и кому ће службу божју служити?

Комесар дао му је стан у нашој школи. Од куд су нашег вредног учитеља Ђорђу Малешевића ишћерали, те сад учи у Задру за свештеника само да испит положи, а притом поп има ону субвенцију 300 фор. и катихизацију 200 ф. као што је и наш покојни пр та Јовановић уживао и препоруку од конзисторије на комесара, да му у свачему буде при руци, ваљда у тому, како ће православне вјере и народности одучавати као и Јоца Јагодић, који је до данас у трговачкој школи вјеронауку предавао, о којем писао сам.

Политички преглед.

Угарска. По старом обичају, и ове су године поједине политичке странке и фракције, ишле својим вођама да честитају нову годину. И ове године су пале многе и разноврсне изјаве и лепе речи, али у главном опет није речено ништа ново ни важно. Сам председник министарства Коломан Сел рекао је и највише то нагласио, да му је политичко начело и правац оно исто, што и до сад беше. Реформе, вели, није за то могао да уводи, што ствар поравнања не беше уређена. Сад мисли да је то учињено, те се нада, да ће од сад успешније моћи радити. — Угрон је живо истакнуо своје начело: независна Угарска — на том ваља почети радити. Треба створити саамосталан ђумрук, а код заједничке војске из Угарске увести мађарски језик. — У владиној странци су поједини говорници истицали потребу, коју сви живо осећају, а то је потреба страначког јединства и унутрашње чврстоће. — У Кошутовој фракцији истицала се потреба догматичног заокружавања начела.

Аустрија. Из Беча јављају: Пошто су сад већ ступили у живот на основу 14. §-а, закони, који говоре о свима државним потребама, то се у политичким круговима као сигурно тврди, да ће Витекова влада најдуже после завршетка заседања делегација дати оставку. — Образовање нова кабинета, поверће се пак дру Керберу, бившем министру унутрашњих послова. Кербер ће за тим имати да учини државни сабор способним за рад, односно да измири Чехе и Немце.

Италија. Из Рима јављају, да је краљ Умберто помиловао све кривце и осуђенике, који су осуђени били због противљења власти у разним приликама. Даље је помиловао оне, који су осуђени због политичког преступа, међу којима су и они, који су осуђени због стварања дружине наоружаних бандита и најзад оне, који су осуђени због сметања парламентарну раду. Остале врсте, прости злочинци и осуђеници нису помиловани. Овако у Италији, а у Србији је ове године о св. Николи било баш противно.

Уговор између Немачке и Енглеске. Једне берлинске новине донеле су уговор између Немачке и Енглеске, по којем су ове две државе поделиле међу собом земље у Африци и Азији, па и оне, што их поседује Португалска. Садржину уговора опровргавају званичне „Н. Ал. Цајтунг“. На то примећује „Росија“, да такав уговор постоји, и ако не у свима појединостима, и напомиње, да би у том случају, кад би Енглеска продужила освајачку политику у Азији лако дошло до сукоба с Русијом. До тога, мисли „Росија“ не ће доћи, јер ће „пораз Енглеза у јужној Африци бити почетак њихова опадања у другим деловима света, где су до сад они господарили и решавали на штету свију осталих држава европских.“

У ствари деобе Срба и Румуна.

Колико раде Румуни, па и како раде, да што више имања оцепе од Срба, сведочи и изјава, коју ниже саопштавамо. И док Румуни раде и што не треба, ми не радимо у том ни оно, што треба. Хоће ли бар од нове године бити збора нашега и шта ће урадити наше власти. Изјава коју споменусмо гласи:

Потписани из сопствене побуде, ни ким не наговорени по чистој савести својој изјављујемо јавно:

1.) да су прилози тужбе сибињског романског митрополита у ствари поделе у Добрици

ПОДЛИСТАК

МОЈА СЕСТРА.

Познајете ли ви Нелику Гвин? Не глумицу, него ону другу. Не? Но, ја је познајем. Како је најпосле не би познавао, кад смо близанци, и ако је она за читавих двадесет година старија од мене. Баш о тој разлици у годинама хоћу да вам причам.

Кад смо се родили, били смо једног доба, као што и приличи честитим близанцима, јер се оно неколико минута и не узима у рачун; или се узима? Добро, онда сам ја старији био, јер сам за пуних 12 и по минута пре угледао света, него моја сестра, коју онда још нису звали Нелика Гвин, јер су је тек после крстили.

Дакле стоји, да сам ја био старији, то може посведочити и отац и мати. Кроз више година били смо једног доба или био сам са оно неколико минута старији. Мислим тако до дванаест година. Онда једног дана настаде разлика.

— Колико ти је година? запита ће ми сестру неки лепушкаст господичић, па је уштину за образ.

— Мени? Четрнаест, одговори она поцрвенивши; зинуо сам од чуда на таку лаж.

— Али Нелика, како си могла онако слагати оном господину, рекох јој после.

— Ти си глупак, обрецну се она. Шта сам слагала?

— Па теби је тек дванаест година.

— Видиш да си прави сом. Људи и мушкарци имају увек онолико година, колико им је заиста, а жене и девојке пак, колико им се хоће.

— Је ли отац, јели то истина, запитам после оца и приповедим му целу ствар.

— Изгледа да јесте Али ни пошто да ниси о том говорио матери.

— Па зар она не зна о том ништа.

— Зна, али је не смеш о таком чему питати.

Мени то никако није ишло у главу.

— Па како то да је женама толико година, колико оне хоће?

Отац се на то страшљиво обазре око себе и онда рече:

— Сине, ти се у том још не разумеш; то је њима у крви.

Од то доба настаде повишавање и снижавање година, да сам се све крстио од чуда.

Кад сам ја имао четрнаест година, мојој је сестри већ прошло шеснаест, кад је мени било шеснаест њој већ седамнаест; кад је мени било седамнаест, осамнаест, деветнаест, двадесет година, она увек остаде од седамнаест година.

Онда сам отишао од куће. После три године вратим се кући, и за то време је моја сестра са једном читавом годином била старија.

— Колико је година вашој сестри? запита ме једном неки младић.

— Ми смо близанци, рекох му, мени је двадесет и две а њој је осамнаест.

Прво ме погледа и онда се поче смејати. Сестра, ђаво да је зна откуда, дознаде да сам то рекао, и поче ме од то доба мрзити. Јер жена ће све опростити, само то не.

И тако се та ствар и даље провлачила.

Сестра ми се удаде, али то није ништа мењало на ствари, јер кад је мени било тридесет и две године, њој још није било ни двадесет и пет, и кад сам ја загризао у четрдесету, њој је било управо тридесет и две. . .

Али како јој ћерка, која се пре петнаест календарских година родила, силом хтеде да буде од седамнаест година, а тај би рачун по матер опет фатално испао, реши се непоњатном брзином, да остари.

За неколико недеља постаде од 33, 34, 36, 38 година и онда стиже мене код четрдесете и наскоро ме са пет година обиђе.

— Хе, шта ћемо, човек стари, говораше.

— Ко би то рекао за тебе.

— На жалост, тако је!

Но није се ни ту зауставила, јер после неколико дана, а она опет за две године старија, а ћерци јој се опет прохтело, да буде нешто млађа.

А што да причам даље!

Ја сам данас старац од 81 године.

Отворим новине, а кад тамо пише: »Старица од сто година. Госпођа Нелика Гвин, славиће ових дана, како душевно тако и телесно чила, свој стотинити рођендан, читава војска . . .« и т д. и већ како се то каже.

Сто година! Боже мој, сироте жене Мени је доста и мојих 80 година. Моја се сестра поноси сад са својим годинама. Хоће да јој донесу и слику са њеним мемоарима, јер она се свега сећа. Од 1800. године нема тога, чега се она не сећа. Само је једно заборавила: да се 1816. родила Али то је нешто споредно код једне стогодишње старице.

— Да, да, рече и дршћућом руком помилова најмлађе унуче. — Сто година! Сто година!

— А колико је теби година? — запитах девојчицу.

— Четрнаест, чико.

То је већ много! Зацело мора бити да је то у крви, јер ето овој жаби јуче беше — једанаест година.

С енглеског —Л—

или скроз или делимице неистинити, особито пак прилози под B., C. и D., који су једностранa фабрикација проте Миклеа, који нас је и навео, да не знајући садржину, исте потпишемо;

2.) да смо 21. септембра 1894. и 27. окт. (8. новембра) 1899. год. својеручним потписима и рукознацима изјавили, да одустајемо и од помисли на деобу са Србима. — Но и овим путем јавно изјављујемо, да како ми, тако и наши потомци не тражимо, нити ћемо икад тражити црквено-имовну деобу од Срба, с којима желимо у досадашњој братској љубави остати.

3.) да није истина, као да је збору од 14. (26.) августа 1894. председавао Сима Ђагул;

4.) да није истина, да је на збору сваки појединн упитан, жели ли деобу, већ само породичне старешине.

У Добрици, 1. (13.) децембра 1899.

Сима Ђагул с. р **Младен Малица** с. р. **Кузман Ђагул** с. р. **Манојло Јованов** с. р. **Илија Балан** с. р. **Панта Ђагул** с. р. **Кузман Станчул** с. р. **Лаза Ђагул** с. р.

Потписници моле славно уредништво, да изволи ову изјаву у најближе: броју, у интересу ствари штампати.

Као што се види, г. прота Миклеа навео је ове људе, да потписују све, што им је поднео. Па кад се таке работе протине отресају и они, који су чинили романски црк. одборни туторство, шта тек мисли г. прота са осталима постићи?

У осталом и ова изјава, чији је оригинал у мојим рукама, само је нов доказ, да треба против Романа сазвати митрополиски збор.

М. Вујић, адм. парохије.

О проневери патријарха Бранковића.

Проневере партријарха Бранковића у саборском одбору. О овој ствари доноси „С. Сион“ извештај оне седнице саборског одбора, у којој је решавана та ствар, те вели у главноме ово:

„Извештај, пододбора који је водио истрагу; потписан је архимандритом Илларионом Руварцем као председником и Јосифом Јагићем као известиоцем, а износи 25 табака и има узаћ 90 разних прилога.

Пошто је саборски одбор саслушао извештај пододбора и све прилоге му, те проучио тужбене ствари, а саслушао и изјашњење патријарха, којим је исти, излажући своје скоро 40 годишње деловање на црквеном пољу у појединостима, колико их се за толики размак времена сетити могао, означио све те тужбе као клевете — решио је саборски одбор једногласно, на основу свестраних извиђаја пододбора: да одбија све три тужбе као посве неосноване.

Решење ово има се доставити преосвећеном епископу Гаврилу Змејановићу, саопштити патријарху Георгију Бранковићу, поднети св. Архијерејском Синоду и краљ. угар. државној влади.

За тим описује „С. Сион“ како су чланови саборског одбора ишли патријарху, те му је епископ Мирон саопштио решење и патријарху искрене изразе сталне оданости, топле љубави и пунога поверења, те га моли, да благоизволи и даље истом чврстом вољом, одлучном истрајношћу и архипастирским благоволењем, као врховна поглавица српске митрополије-патријаршије, интерес цркве и школе и одсада снажно потпомагати и унапређивати.

Патријарх Георгије Бранковић примио је ово саопштење саборског одбора на угодно знање. Он је био у својој души миран и спокојан, јер је био уверен: да ће истина постати белодана, те да ће решење саборског одбора означити све тужбе, које су против њега злоумишљено дигнуте, као неосноване. Тужбе те немају, јер не могу ни имати, стварна основа. Он је уверен: да им је деломичан корен у личној мржњи оних противника, који неосновано сматрају у њему главну препону уређења нар. црк. аутономије у њиховом смеру. Он је у сваком дану и часу свога живота свестан своје св. заклетве положене Његову Величанству Краљу — и својој св. цркви, те ће и даље мирно, спокојно и истрајно делати у корист своје цркве и народа, уздајући се чврсто у то: да ће Божја милост заведене и заслепљене умове наскоро озарити и осветити. Благодари саборском одбору на његовој оданости и поверењу и моли, да га у даљем раду и настојању његову, у интересу св. православља и народне просвете и даље својски потпомаже.

После овога држао је саборски одбор своју завршну седницу, под председништвом патријарховим у предмету оснивања богословскога семинара.

Патријарх Георгије Бранковић изјавио је саборском одбору, да је, у славу Божју, а у корист своје свете цркве и милог народа, решио се, да идућег пролећа изврши један од најмилијих замишљаја својих, а то је: да о своме трошку овде у Срем. Карловцима оснује и подигне сходну зграду за богословску семинарију, у којој би се могло до 100 слушалаца богословскога училишта за високи свештенички позив ваљано спремити и васпитати. Замолио је саборски одбор, да му припомогне у избору сходнога земљишта и да се постара за изворе, из којих би се могли питомци семинара издржавати.

Саборски одбор је с одушевљењем примио ову изјаву о оснивању богословског семинара на знање, увео је исту у свој записник, изабрао је пододбор, који ће патријарху бити у избору сходног земљишта на руци, одредио је, да се трећина камате познатог великог фонда Саве Текелије на издржавање семинара употреби и решио је. да се обрати Његову Величанству краљу са препонизном молбом: да овај закључак саборског одбора превисње и најмилостивије одобрити благоизволи.“

* * *

Ми смо још у јучерашњем броју „Заставе“ донели у главноме решење саборског одбора у патријарховој ствари, а сад смо га донели ево и по „Срп. Сиону“, званичном листу патријаршије.

Наша примедба биће веома кратка и јасна.

По закључку синода имао је саборски одбор да спроведе само истрагу, а списе да уступи синоду на даљи поступак. Но саборски одбор није уредио тако. Он је поред малог прста, који му је пружен, ухватио целу руку. И још горе. Један једини човек без икакве даље контроле спровео је истрагу летимично и са затвореним очима. Место савесне и исцрпне истраге, саборски одбор занемарио је њу, а пожурио се да прекорачи свој делокруг, а да учини оно, на шта он није позван. Све је то учинио у намери, да истрчи испред синода и да опере патријарха Георгија.

Из извештаја саборског одбора нигде се не види, да ће ствар ићи и синоду. Напротив изгледа по свему, а нарочито по решењу саборског одбора, да је та ствар сасвим свршена и да не ће ни долазити пред синод. Ово би се противило закључку самога синода.

Напомињемо, да је саборски одбор изабрао три члана у пододбор, који ће да спроведе истрагу. А извештај тога пододбора потписала су сама два члана, а трећи, др. Тоша Недељковић нити је потписао протокол, нити је дошао у седницу, нити извештај каже: зашто га није потписао.

Патријарх Георгије обећао је и опет, по десети пут, да ће назидати семинар, те је и овога пута поново саборски одбор клицао му. Немамо ништа против „живео“, али у овој ствари ми делимо семинар од проневера. И волели би, да и „Српски Сион“ није те ствари везивао у једном и истом извештају. Овако се види и сувише јасно намера: „Та ћутите људи патрајарх Георгије хоће да постане добротвор!“

Но да дођемо до главне ствари, а та је у овоме:

Јавно је мњење у ствари проневера патријарха Бранковића, толико узбуркано, да му се не могу убрисати уста са таким решењима. Јавно мњење тражи истину и то пун истину. Стога тражимо, да се истражни списи саборског одбора предаду јавности, те да јавност види: је ли патријарх Георгије само оклеветан или је у истини окаљан, као и то: јесу ли наши народни црквени фондови, ма у чему оштећени?

На просту реч овог саборског одбора, који као помагач Георгијев у многим његовим неделима, није добио народно поверење, ми не можемо да верујемо. А и иначе би био оправдан захтев, да се истражни списи предаду јавности.

Јер ако је необоривим и неистинитим чињеницама доказано, да је патријарх Георгије оклеветан, ми смо први, који ћемо му то признати и дати му свако задовољење, али, ако то није истинитим и необоривим чињеницама доказано, ми смо први, који ћемо и надаље тражити, да се у интересу српске цркве и народа уклони недостојник са свог великог положаја.

Дакле, на видело са извештајем! И: Видећемо се после празника!

Рат између Енглеске и Транзвала.

Енглеска је почела већ да се лаћа и насилничких мера. Одавна се већ чују енглеске тужбе, како Бури преко залива Делања, добијају ране и ђебане. Још у почетку овога рата, Енглези су покушавали, да се дочепају овог залива, ал су се бојали мешања Европе. Енглески убојни бродови кружили су и ако надалеко око тога залива, да би колико толико контролисали сваку лађу, која би у залив ушла. По себи се разуме, да на то није имала и нема никакво право. Но најновије вести јављају, да је један енглески убојни брод задржао једну немачку лађу и приморао је, да стане у залив Делагоа. На тој лађи било је оружја и муниције за Буре. Тако бар кажу Енглези. Но ако ратно поверенство у Лоренцу Маркезу и докаже, да је овај немачки брод хтео да укријумчари муниције за Буре, то се опет Енглеска није смела умешати. То је ствар Португалске, она само има права да спречи даље протуривање оружја и ово заплени. Енглеска пак никако није смела то да чини. Нема сумње, да ће ово изазвати велики заплет и да неће тако глатко проћи, јер Немачка ће морати тражити најозбиљније задовољштине, због онако насилног поступка енглеског.

Вести из места и са стране.

Краљ Александар стигао је брзим возом из Беча у Београд, 19: о. м. Код Новог Сада стајао је брзи воз као обично. Краљ није излазио из купеа. Света није било на станици. Мост што води преко Дунава и петроварадински тунел био је поседпут полицијом и док није воз с краљем Александром прешао, није нико могао ићи из Н. Сада у Петроварадин и обратно.

Женидба краља Александра. Неки будимпештански листови јављају, да ће скорим да се жени српски краљ Александар и да ће узети за жену најстарију кћер војводе Фрање, заповедника пожунског војног корпуса и војвоткиње Изабеле. Девојци је име Марија Кристина Изабела Наталија а 17. новембра о. г. навршила је своју 20. годину. Краљ Александар, који је прошле недеље из Беча преко Будимпеште вратио се у Београд, већ ови дана ће поново да се врати у Угарску и отићи ће право у Пожун заједно са својим оцем краљем Миланом. Мисли се, да ће се том приликом краљ верити. Милан ће после тога дуже време провести у Будимпешти, где ће бити и на неким баловима. — Вадава, где год се појави „стари господар“, мора бити речи и о неким баловима и проводима.

Протићево позориште у Перлезу. Пишу нам из Перлеза: После пашег Божића долази Протићево српско позориште у Перлез, на 12 представа. Већ до сад је скупљено претплате преко 500 форината. Заиста лепа појава!

Српкиња положила испит професорски за средње школе. Читамо у „Грађанину“: „Као што дознајемо, то је гђца Ј. Познанова положила ових дана на краљевској вишој препарандији у Сатмару пред за то делегираном министарском комисијом испит професорски за средње школе са одликом. То је оспособљење, које женскиње само ретко постизавају. Сад продужује гђца Ј. Познанова своје студије, да положи и филозофски докторат на универзитету у Берну. Радујући се овакој појави, ми овој образованој Српкињи од срца честитамо ретке јој успехе. Живела!“

Вуков речник. Читамо у „Српском Гласу“: „Од новог издања ове српске народне књиге растурено је у Далмацији, сразмерно, можда највише екземплара. У самоме Задру распродала је књижарница Е. Шенфелда до 150 истисака. Књигу су куповали понајвише овдашњи Хрвати, што је веома значајно, а служи им свакако на част. Сличнога успеха није досле у Задру имала никаква српска, а могли бисмо казати ни уопште словенска књига. Уверени смо, да ће у Сплету и Дубровнику успех бити још бољи. Појава је, свакојано, утешна“.

Државне школе у Панчеву. Јављају нам из Панчева, да су тамошњи комунални учитељи у прошлу суботу полагали заклетву као државни учитељи. Тим чином извршене су све формалности, које је држава тражила. И тако су панчевачке школе подржављене, другим речима, мађарски дух вејаће од сад у њима много живахније но до сад. — Поред свега тога, панчевачки „родољуби“ нису се ни покренули, да учине што у хатар Српству. Стисли се као два новца и изговарају се тиме, што би вероисповедне школе, које би они подигли, могле бити само приватне. Но то не стоји. Конфесије имају права да отварају конфесионалне, вероисповедне школе, а док је Школска Уредба од 1872. у животу, дотле имају права наше црквене опћине да подижу српске народне школе. Панчево, то богато Панчево не би тек смело презати од материјалних жртава. Само да не презају „родољуби“ од тога, што би у том случају, кад би се подигле српске народне школе, данашње државне — зврјале од празнине! Не би ли то замерили „родољубима“?

Божићни број „Заставе.“ Наредни број „Заставе“ изаћи ће место у петак ујутру, у петак по подне с додатком.

Најновије вести.

Енглески листови туже се, како су Бури у Бечуанији увели своју управу. Чак су истисли и енглеске поштанске марке и употребљују марке са натписом: Јужноафриканска република. Из овога се јасно види, да је цела Бечуанија већ давно у рукама Бура, и они то нису хтели да признају.

Из Лондона јављају, да су Бури напустили Колесберг и да га је генерал Френш заузео са својом војском. Из Преторије јављају, да је код Гелепоа била јака битка око једног топа, који су Енглези хтели да отму од Бура, али су били одбијени и претрпели су велике губитке. Из Капа јављају и о битци код Дортрехта, која је трајала 6 сати. Енглези су се морали повући натраг са губитцима. Из Лондона јављају, да су Енглези и у близини Фрера напали Буре, али су били потучени. Енглези се извињују, да је њихова војска била скроз покисла.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 21. децембра.

Будимпешта. У финансијском едбору расправљало се о прорачуну за домобранство. После разложења министра Фејерварија, примљен је предлог.

ЈОШ ДВА ДАНА!

100.000 круна у вредности, 5 по 100.000 круна и т. д.

по одбитку 20% у готовом новцу.

Најлепши и најпрактичнији

ПОКЛОН ЗА НОВУ ГОДИНУ

јесу срећке велике добротворне лутрије

у корист будимпештанског поликлиничког друштва (болнице)

за само 1 круну.

Свака срећка игра у свих 6 вучења без доплате и може се по томе са једном срећком свих 6 главних згодитака у своти од 200.000 круна добити.

Прво вучење неоспорно 4. јануара 1900. н. р.

Срећке се могу добити: 477 17—17

у администрацији „Заставе“.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.